

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7CoE/75/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8514201253
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 06. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2014:8514201253.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v exekučnej veci oprávneného: PROFI CREDIT Slovakia, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Pribinova č. 25 proti povinnému: F. H., nar. XX.XX. XXXX, bývajúcej v P. č. XX, o vymożenie sumy 2.346,54 Eur s prísl., o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Stará Ľubovňa zo dňa 22.4.2014 č. k. 7Er/117/2014-24 takto jednohlasne

rozhodol:

P o t v r d z u j e uznesenie.

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa napadnutým uznesením žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol.

Vykonaným dokazovaním mal za preukázanú skutočnosť, podľa ktorej oprávnený s povinným uzatvorili zmluvu o úvere. V deň uzatvorenia zmluvy o úvere uzatvorili zároveň i rozhodcovskú zmluvu podľa ust. § 3 a nasl. zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní. Podľa rozhodcovskej zmluvy sa všetky spory vzniknuté zo zmluvy o úvere mali riešiť buď pred všeobecným súdom alebo pred dvoma rozhodcovskými súdmi. Výber jednej z týchto alternatív bol prenechaný na vôľu žalujúcej strany.

Zmluva uzatvorená medzi účastníkmi je spotrebiteľskou zmluvou v zmysle ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Povinný pri uzatváraní zmluvy vystupoval ako fyzická osoba úverom zabezpečujúca svoje potreby teda ako spotrebiteľ kým oprávnený na strane druhej konal v rámci svojej podnikateľskej činnosti, teda ako dodávateľ poskytujúci povinnému peňažné prostriedky na základe zmluvy o úvere, ktoré sa povinný zaviazal vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené s úverom. Z predloženej zmluvy medzi účastníkmi vyplýva, že ide o typovú zmluvu, ktorú nemohol povinný ako spotrebiteľ ovplyvniť. Podľa vnútroštátneho práva zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa v zmysle ustanovenia § 54 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka nemôžu odchýliť v neprospech spotrebiteľa od ustanovení Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách. Taktiež nesmú obsahovať podľa ustanovenia § 53 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka ustanovenia, ktoré obsahujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Ustanovenie § 53 Občianskeho zákonníka obsahuje príkladný, teda neuzavretý výpočet neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách. Tento výpočet je zo strany zákonodarcu doplňovaný a precizovaný. V tomto výpočte je s účinnosťou od 1.1.2008 výslovne uvedená aj neprijateľná podmienka vyžadujúca od spotrebiteľa v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky riešiť spory s dodávateľom výlučne v rozhodcovskom konaní. Vnútroštátna úprava neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách nadväzuje na európsku úpravu spotrebiteľského práva v Smernici Rady č. 93/13/EHS, ktorá podáva vzorový okruh nekalých klauzúl, ktoré sa majú transponovať do vnútroštátneho práva, pričom v prílohe sa dotýka aj rozhodcovskej doložky v štandardných zmluvách za stavu, že proces pred rozhodcom nie je právne regulovaný. Zákon len indikatívne vypočítava okruh neprijateľných zmluvných podmienok a preto za neprijateľnú možno označiť aj inú zmluvnú podmienku. Uzatvorená rozhodcovská zmluva má

charakter samostatnej rozhodcovskej zmluvy a netvorí súčasť formulárovej zmluvy o úvere. Taktiež znenie dohodnutej rozhodcovskej doložky zodpovedá požiadavke vyplývajúcej z ustanovenia § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka, keď nevyžaduje od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Napriek tomu táto rozhodcovská zmluva je neplatná, pretože nespĺňa podmienku individuálneho dojednaní. Rozhodcovská zmluva je formulárová dohoda, ktorú povinný nemal možnosť ovplyvniť ani individuálne dohodnúť alebo zmeniť. Rozhodcovskú zmluvu si spotrebiteľ osobne nevyjednal a nemal na výber a mohol len zmluvu ako celok odmietnuť alebo sa podrobiť všetkým podmienkam v nej dojednaných a teda aj rozhodcovskému konaniu. Takto formulovaná rozhodcovská zmluva spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán. Čo sa týka ustanovenia rozhodcovskej zmluvy, v zmysle ktorého mal povinný právo od zmluvy jednostranne odstúpiť aj bez uvedenia dôvodu do 14 - tich kalendárnych dní od jej doručenia je potrebné zdôrazniť skutočnosť, že od zmluvy možno odstúpiť len vtedy, ak je platná. Od absolútne neplatnej zmluvy sa odstúpiť nedá.

Keďže na základe neplatnej rozhodcovskej zmluvy nemohla byť založená právomoc rozhodcovského súdu na rozhodovanie vo veci, súd prvého stupňa podľa ust. § 44 ods. 2 Exekučného poriadku žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie oprávnený. Navrhol uznesenie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Ako dôvod uviedol, že rozhodcovská zmluva môže mať formu osobitnej zmluvy alebo formu rozhodcovskej doložky k zmluve. V tomto prípade bola uzatvorená rozhodcovská zmluva vo forme osobitnej zmluvy, ktorá obsahuje dojednanie v zmysle ustanovenia § 3 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní, poučenie o význame a dôsledkoch jej uzatvorenia, o práve od danej zmluvy odstúpiť a o tom, že nejde o podmienku uzatvorenia zmluvy. Rozhodcovská zmluva je samostatným úkonom, ktorého existencia nebola podmienkou uzatvorenia úverovej zmluvy. To vyplýva z bodu 2 rozhodcovskej zmluvy, ale aj z práva na jednostranné odstúpenie od nej. Rozhodcovská zmluva je samostatným právnym úkonom, ktorého uzavretie je možnosťou ale nie povinnosťou. Rozhodcovská zmluva preto spĺňa charakter individuálneho ustanovenia a nemôže byť preto neprijateľnou podmienkou. Predloženie rozhodcovskej zmluvy v predtlačenom znení automaticky neznamená, že nejde o individuálnu dohodu. V zmysle ustanovenia § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka je rozhodujúca práve možnosť spotrebiteľa ovplyvniť obsah, resp. jej samotné zaradenie do zmluvného vzťahu s dodávateľom bez vplyvu na to, že dôjde k uzatvoreniu hlavného zmluvného vzťahu. Poučenie povinného o možnosti neuzatvoriť rozhodcovskú zmluvu bez akýchkoľvek následkov na uzavretie hlavnej zmluvy o úvere je hneď v úvode rozhodcovskej zmluvy. Povinný má navyše reálnu možnosť rozhodcovskú zmluvu jednostranným právnym úkonom ukončiť po obdržaní peňažných prostriedkov, t. j. bez obavy z toho, že by mu nebol poskytnutý úver. Na to, aby vôbec rozhodcovská zmluva vznikla je nevyhnutné jej akceptovanie písomným podpisom. Ten povinný urobil dobrovoľne a rovnako tak aj z vlastného rozhodnutia nevyužil možnosť od zmluvy odstúpiť. Z formulácie rozhodcovskej zmluvy vyplýva, že spory zo zmluvy môžu byť riešené buď v konaní pred všeobecným súdom alebo pred rozhodcovským súdom. Konanie pred rozhodcovským súdom je len alternatívne a teda sa nevyžaduje od spotrebiteľa, aby postupoval len pred arbitrážou. Uplatňuje sa len vtedy, ak sa nepristúpi k riešeniu veci pred všeobecným súdom. Spotrebiteľ a dodávateľ nie sú nijako limitovaný pri podaní žaloby. Cieľom ustanovenia § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka nie je zneplatnenie rozhodcovskej zmluvy ako takej. Jeho zmyslom je zaručiť spotrebiteľovi právo vybrať si miesto pre rozhodovanie o ním podanej žalobe. Predmetné ustanovenie nemá riešiť a ani nerieši situáciu, kedy žalobu podáva dodávateľ. Cieľom tejto úpravy je umožniť spotrebiteľom rozhodnúť sa kde uplatnia svoje práva. Ak by niektoré z ustanovení rozhodcovskej doložky zakladalo výlučne právomoc rozhodovať spor iba v rozhodcovskom konaní navrhovaná úprava považuje takéto ustanovenie za neprijateľné, čo však nemá za následok zrušenie platnosti celej rozhodcovskej doložky. Spotrebiteľovi ako aj dodávateľovi ostáva možnosť riešiť spor v zmysle dojednanej rozhodcovskej doložky v rozhodcovskom konaní, ale spotrebiteľ môže svoje práva voči dodávateľovi uplatňovať nie iba v zmysle dojednanej rozhodcovskej doložky ale ak sa tak rozhodne aj v občianskoprávnom konaní a zmluvná podmienka, ktorá by mu v tom bránila bude v zmysle uvedeného ustanovenia považovaná za neprijateľnú.

Odvolací súd v zmysle zásad ust. § 212 O.s.p. preskúmal napadnuté uznesenie spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s ust. § 214 ods. 2 O.s.p. a zistil, že odvolanie oprávneného nie je opodstatnené.

Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvostupňovým súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

Len na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia je potrebné poukázať na skutočnosť, podľa ktorej základnú charakteristiku spotrebiteľských zmlúv upravuje Občiansky zákonník v ustanovení § 52. Podľa tohto ustanovenia spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia sú neplatné. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je to, že sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Úver poskytnutý oprávneným túto charakteristiku spĺňa. Súčasťou zmluvy o úvere boli bez akýchkoľvek pochybností všeobecné obchodné podmienky úveru, ktoré povinný ovplyvniť nemohol, nakoľko boli už vopred pripravené pre veľký počet spotrebiteľov. Oprávnený má v predmete svojej činnosti poskytovanie úverov a v priebehu odvolacieho konania nebolo oprávneným preukázané a ani tvrdené, aby úver poskytol povinnému za účelom výkonu obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti povinného.

Podľa dojednanej rozhodcovskej zmluvy sa všetky spory zo zmluvy o úvere mohli riešiť buď pred všeobecným súdom alebo pred jedným z dvoch rozhodcovských súdov. Výber jednej z alternatív riešenia sporov spočíva na žalobcovi.

S prihliadnutím na uvedené, ak spor vyvolal dodávateľ podaním žaloby na rozhodcovskom súde spotrebiteľ sa takto začatému rozhodcovskému konaniu musel podrobiť. Podanie žaloby na rozhodcovskom súde má totiž rovnaké účinky, ako keby bola žaloba podaná na súde, pričom po začatí rozhodcovského konania nemožno v tej istej veci konať a rozhodovať na súde, čo je zrejmé z ust. § 19 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní.

Rozhodcovská zmluva, hoci uzatvorená na samostatnom tlačive, má charakter štandardnej zmluvnej podmienky používanej oprávneným pri uzatváraní zmlúv o úvere so spotrebiteľmi. Je preto právne bezvýznamné, či riešenie sporu rozhodcovským súdom vyplýva z rozhodcovskej doložky k zmluve alebo z osobitnej zmluvy. Občiansky zákonník v ustanovení § 53 ods. 2 za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia nepovažuje také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. V prípade nepreukázania opaku zo strany dodávateľa zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané (§ 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Rozhodcovská zmluva bola uzatvorená na predtlačenom formulári v čase uzatvorenia zmluvy o úvere a oprávnený ničím nepreukázal individuálny charakter tohto dojednania.

Občiansky zákonník účinný od 01. 01. 2008 za neprijateľnú podmienku v ust. § 53 ods. 4 písm. r) považuje aj dojednanie vyžadujúce v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní.

Vychádzajúc z tohto ustanovenia zmluvná podmienka spotrebiteľom individuálne nedojednaná, ktorá vyžaduje od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní bráni tomu, aby na základe nej vydaný rozhodcovský rozsudok mohol byť exekučným titulom na udelenie

poverenia pre exekútora. O takúto zmluvnú podmienku ide aj vtedy, ak spotrebiteľ nemal možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a všeobecným súdom, nakoľko túto možnosť skôr využil dodávateľ. Z pohľadu spotrebiteľa je totiž rovnocenné či riešenie jeho sporov prostredníctvom rozhodcovského konania mu vnúti štandardná zmluvná klauzula alebo dodávateľ svojím konaním podaním žaloby na rozhodcovskom súde. Ust. § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka účinného od 01. 01. 2008 len demonštratívne menuje niektoré neprijateľné podmienky, a teda charakter neprijateľnej podmienky môžu mať aj iné podmienky spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a v povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

Občiansky zákonník s takýmito neprijateľnými podmienkami spôsobujúcimi značnú nerovnováhu v právach a v povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa spája v ust. § 53 ods. 5 sankciu neplatnosti.

Keďže ust. § 53 Občianskeho zákonníka nikdy nebolo zaradené medzi prípady relatívnej neplatnosti (§ 40a Občianskeho zákonníka) išlo o neplatnosť absolútnu pôsobiacu bez ďalšieho priamo zo zákona, na ktorú musel súd prihliadať z úradnej povinnosti. Ak teda dojednaná podmienka ukladajúca spotrebiteľovi podrobiť sa rozhodcovskému konaniu vyvolanému dodávateľom je pre jej neprijateľnosť neplatná, pre vykonanie exekúcie chýba základný predpoklad, a to právoplatný a vykonateľný exekučný titul. Rozhodcovský súd môže totiž vec v rozhodcovskom konaní prejednať len vtedy, ak medzi zmluvnými stranami bola v súlade s ust. § 3 zákona č 244/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov uzatvorená platná rozhodcovská zmluva o tom, že všetky alebo niektoré spory, ktoré medzi nimi vznikli alebo vzniknú v určenom zmluvnom alebo v inom právnom vzťahu sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní. Bez takejto platnej zmluvy majúcej buď formu osobitnej zmluvy alebo formu rozhodcovskej doložky k zmluve (§ 4 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov) akýkoľvek rozhodcovský rozsudok nemôže byť podkladom pre exekučné konanie.

V súvislosti s akoukoľvek rozhodcovskou zmluvou je potrebné dodať, že jej cieľom je dosiahnuť prejednanie prípadného sporu rozhodcom ako súkromnou osobou, na ktorého zmluvné strany delegovali takúto právomoc. Často krát sa rozhodcovská zmluva vyjadrí len v podobe rozhodcovskej doložky, ktorá splyva s ostatnými podmienkami v štandardnej zmluve. V porovnaní s ostatnými zmluvnými podmienkami je predsa len význam rozhodcovskej doložky osobitný, pretože pri vzniku sporu súkromná osoba rozhodne o právach a právom chránených záujmoch s cieľom dosiahnuť nový kvalifikovaný záväzok z pôvodnej zmluvy. Keďže sa tak stane v súkromnom právnom procese, požiadavka na rešpektovanie princípov súkromného práva rozhodcom, vrátane princípu dobrých mravov je plne opodstatnená. Ak rozhodcovská zmluva nebola osobitne spotrebiteľom vyjednaná alebo vyplýva zo štandardnej zmluvy, a teda zo vzťahu fakticky nerovnovážneho, obavy, že slabšia strana si svoj osud v závažnej veci akou je prípadný neskorší rozhodcovský proces nedokáže náležite naplánovať sú plne namieste.

Rozhodcovská zmluva uzatvorená so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená. Z uzatvorenej rozhodcovskej zmluvy žiadne informácie o rozdieloch medzi riešením sporu pred rozhodcovským súdom a všeobecným súdom nevyplývajú. Oprávnený sa svojej zodpovednosti za uzatvorenie neprijateľnej zmluvnej podmienky nemôže zbaviť ani poukazom na princíp „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona neospravedlňuje) uplatnením jeho dôsledkov v neprospech povinného. Kým rešpektovanie tohto princípu v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa treba vyžadovať v najvyššej možnej miere, jeho uplatnenie v neprospech spotrebiteľa bude prichádzať do úvahy len výnimočne, ak to budú odôvodňovať konkrétne okolnosti prípadu. Aj v prípade tohto princípu totiž platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov realite praktického života a teda aj zdravému rozumu odporuje požiadavka na podrobnej znalosti právnych predpisov zo strany spotrebiteľa. Preto neinformovanosť spotrebiteľa resp. jeho nedostatočná informovanosť v tejto oblasti mu nemôže byť na ujmu.

Ust. § 44 ods. 2 Exekučného poriadku ukladá súdu povinnosť preskúmať žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul. Pri zistení rozporu žiadosti alebo návrhu alebo exekučného titulu so zákonom žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie musí byť zamietnutá.

Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd postupom vyplývajúcim z ust. § 219 O.s.p. napadnuté uznesenie v celom rozsahu ako vecne správne potvrdil.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.